

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

Skoleaaret 1846 — 1847

med

Indbydelse til Skolens aarlige Examen

i Juli 1847.

Udgivet

af

F. C. Olsen,
Skolens Rector.

Viborg 1847.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet hos S. Wisning.

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

i

Skoleaaret 1846–1847

med

Indbydelse til Skolens aarlige Examen

i Maret 1847.

Udgivet

af

F. C. Olsen,
Skolens Rector.

Viborg, 1847.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet hos H. Wisfing.

Det Indbydelseskrift, der skulde ledsage disse Skoleefterretninger:
„En Fremstilling af Skolemanden, Dr. Niels Bygum Krarups
Liv og Virksomhed ved Rector J. E. Olsen“, kan Forfatteren
ikke fuldende uden ved et personligt Ophold i Kjøbenhavn. Det
vil derfor, saakremt den Kongelige Direction for Universitetet og
de lærde Skoler dertil giver sit Minde, udkomme senere i Aaret
som Tillæg til nærværende Hefte, og tillige særskilt.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar havde Skolen 55 Disciple. Af disse bleve Tvende udmeldte af Skolen, nemlig Hans Peter Philip Plesner, Discipel i 4de Klasse, der ifølge hans overveiende Tilboielighed bestemtes til at gaae tilføes, og Frederik Peter Fønss, ikke-studerende Discipel i 4de Klasse, der gik over til Eolding lærde Skole. Til Universitetet bleve 5 Disciple dimitterede, nemlig: Nicolai Esmarck Muus, Søn af Krigsraad Muus i Kjøbenhavn, Leonhard Petersen, Søn af Pastor Petersen i Heilstov, Hans Bernstorff Lillelund, Søn af Proprietair Lillelund paa Morsøe, Carl Frederik Wilhelm Mathildus Rosenberg, Søn af Oberst v. Rosenberg i Skanderborg, og Niels Tang Krarup, Søn af Pastor Krarup i Ulfborg. Omstaaende findes de Charakterer, disse ved Examen artium erholdt.

	Udar= bedelse i Moders= maalet.	Latin.	Latinisk Stil.	Græsk.	He= braisk.	Reli= gion.	Geogra= phie.	Hi= storie.	Arith= metif.	Geome= trie.	Engl.	Fransk.	Soved= Charakter.
N. E. Muns . . .	laud.	laud.	h. ill.	laud.	ld. p. c.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
S. B. Lillesund .	laud.	laud.	n. cont.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Haud illaud.
L. Petersen	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	Laudabilis.
C. S. W. Rosenbergh	laud.	ld. p. c.	h. ill.	laud.	*laud.	laud.	laud.	ld. p. c.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
N. T. Krarup . .	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	ld. p. c.	n. cont.	h. ill.	laud.	laud.	Haud illaud.

* betegner, at et Pensum Græsk er opgivet istedetfor Hebraisk.

Bed indværende Skoleaars Begyndelse den 1ste September 1846 bleve følgende 7 Disciple optagne i Skolen:

1. Michel Kjeldsen, Søn af Proprietair Kjeldsen til Lynderupgaard, indsat i 2den Klasse.
2. Jens Andreas Dybdahl, Søn af Skolelærer og Kirkesanger Dybdahl i Selde i Salling. Han blev foreløbigen indsat i 1ste Klasse, da han var tilbage i et Par Fag, medens han i de andre var moden for 2den Klasse. Ved Nytaar havde han ved sin Flid og nogen privat Hjælp af sine Lærere indhentet det Manglende og kunde saaledes indtræde i sidstnævnte Klasse.
3. Marcus Achthon Wessenberg, Søn af Overlærer ved Skolen, Magister Wessenberg.
4. Johannes Caspar Michelsen, Søn af Dugmager og Fabrikmester ved Viborg Tugthuses Klædemanufactur Michelsen.
5. Dve Gedde, Søn af Capitain, Beinspecteur v. Gedde i Viborg.
6. Biggo Joachim Coelestinus Hindberg, Søn af Pastor Hindberg i Viborg.
7. Anders Dyrby, Søn af Dyrslæge Dyrby i Viborg.
De 5 Sidstnævnte indfattes alle i 1ste Klasse.

Skoleaaret begyndte saaledes med 55 Disciple. I Begyndelsen af November optoges dernæst i 6te Klasse nedderste Afdeling

8. Christian Carl Jens Stochholm, Søn af afdøde Stiftsprovst Stochholm i Aalborg, og fra den 1ste Marts 1847 blev desuden indmeldt:
9. Thomas Carl Ludvig Møller, Søn af Skolelærer

og Kirkesanger Poul Møller i Overlund, hvilken Discipel fik Plads i 1ste Klasse.

Derimod udmeldtes fra den 1ste April 1847 Discipel i 5te Klasse A, Rudolph Faber, der ved sin Udtrædelse af Skolen fik Ansættelse paa en Justitsembedsmands Contoir. Skolen tæller saaledes for Diebliffet (i Juli 1847) 56 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Klasserne*):

VI Klasse.

- A. 1. Carl Marinus Reisch (Adjunct Reisch i Viborg).
 2. Jens Nicolai Peth Dalsgaard (Proprietair Dalsgaard paa Krabbesholm).
 3. Christian Holm (Statsraad Holm paa Dalsgaard).
 4. Claus Nicolai Dahl (Skolelærer Dahl i Hølstebro).
- B. 5. Carl Georg Gotfred Faber (Proprietair Faber paa Randrup).
 6. Albert Philip Bregendahl Møller (Provst Jens Møller i Breum).
 7. Thomas Lange (afdøde Cancelliraad, Postsecretair Lange i Kjøbenhavn).
 8. Christian Adam Wilhelm Michelsen (Provst Michelsen i Thisted).
 9. Christian Carl Jens Stochholm (afdøde Stiftsprovst Stochholm i Aalborg).
 10. Ulrich Christian Frederik August Aagaard (Justitsraad, Amtsforvalter Aagaard i Thisted).

*) Fadrenes Navne tilføies i Parenthes.

11. Jens Bloch Nagaard (Pastor Nagaard i Skive).
12. Anders Sørensen (afdøde Gaardmand Søren Pedersen Rife i Dvdrup).

V Klasse.

- A. 1. Jens Christensen (afdøde Gaardmand Christen Jensen Smollerup i Tastum).*)

*) Denne Discipel findes i forrige Aars Skolesterretninger anført i 4de Klasse. Ved Hovedexamen i Juli 1846 blev han opflyttet til 5te Klasse B., men begyndte strax ved Siden af sine daglige Lectier at arbejde paa at naae Disciplene i Klasseens øverste Afdeling ved at gennemgaae de af dem læste Pensaa. Ved hans sjeldne Flid og gode Evner bragte han det til at gjøre saa god Rede for det, han saaledes ved frivillig Anstrengelse havde tilegnet sig, da han deri med min Indvilligelse blev examinert ved Halvaarsexamen i Februar d. A., at jeg ikke kunde tage i Betænkning at lade ham rykke op til den høiere Klasseafdeling, saameget mere som han, der var indkommen temmelig sild i Skolen, nu allerede var i en Alder af omtrent 17 Aar. Han har siden holdt sig særdeles godt paa den saaledes tilvundne Plads og i de sidste Maaneder været Øverst i Klassen. Der behøves ikke megen Erfaring for at komme til den Erkjendelse, at det er en stor Svaghed, der i sine Følger ikke blot skaber de nærmest Paagjældende, men ogsaa kan belemre og opholde Underviisningen for en heel Klasse, naar man foier utidige Ønsker hos Disciple, og ofte ikke mindre hos Forældre, ved at opflytte de Forstnævnte fra et Trin i Skolen, paa hvilket de ikke have naaet den tilbørlige Modenhed. Men, er det saaledes i mange Tilfælde rigtigt, at lade de svagere Disciple overstaae et Aar i en Klasse for at vinde Tid til at modnes og befæste sig i det, der læres, vil jeg dog paa den anden Side ikke fornægte den Overbeviisning, jeg har, at man i sjeldne og exceptive Tilfælde ikke tør spærre særdeles flittige og velbegavede Disciple, navnlig naar deres Alder er forud for deres Standpunct i Skolen, den Mulighed, ved en Kraftanstrengelse at kunne vinde et Aar fra Skoletiden. Kun maa man saameget strengere paasee, at de virkeligen præstere, hvad der da kan fordrøes af dem som Bestingelse for deres Opflyttelse.

2. Christian Ditlev Lüttichau (Hoffjægermester v. Lüttichau til Thjele).
3. Henrik Møller (Cancelliraad, Landsøverrets-Procurator Møller i Viborg).
4. Hans Dahl (Møller Dahl i Hollose Mølle ved Nestved).
5. Sophus Theodor Krarup Smith (Birkebonmer Smith paa Fanøe).
6. Hannibal Hoff (Districtslæge Hoff i Viborg).
- B. 7. Ernst Bugislav Wefenberg (Overlærer, Magister Wefenberg i Viborg).
8. Frederik Vilgaard (Procurator Vilgaard i Skive).
9. Emil Johannes Dilsen (Rector Dilsen i Viborg).
10. Christian Jeppesen Frost (Kjøbmand Frost i Thisted).
11. Newton Magellan Smith (Consul Smith i Lemvig).
12. Frants Frederik Sophus Bretton (Kammerherre, Stiftamtmand Baron v. Bretton i Viborg).
13. Peter Birch Bay (afdøde Proprietair Bay paa Biskum).

IV Klasse.

1. Carl Nicolaus Christensen (Procurator Christensen i Lemvig).
2. Biggo Baldemar Aagaard (Broder til Nr. 10 i VI Kl.)

3. Frederik Benedikt Møller (Broder til Nr. 6 i VI Kl.)
4. William Johan Hoff (Broder til Nr. 6 i V Kl.)
5. Frederik Gundelach (afdøde Cancelliraad, By- og Herredsfoged Gundelach i Lemvig).
6. August Bretton (Broder til Nr. 12 i V Kl.)
7. Caspar Peter Svindt Ring (Kjøbmand Ring i Skive).
8. Iver Dviftgaard Holm (Postmester Holm i Skive).
9. Frants Buchwaldt (Kjøbmand Buchwaldt i Viborg).
10. Hans Helmuth Lüttichau (Broder til Nr. 2 i V Kl.)
11. Magnus Strøm Lumholdt (Krigsraad, Districtslæge Lumholdt i Skive).
12. Johan Henrik Gundelach (Broder til Nr. 5 i samme Kl.)
13. Jens Harald Lind (Justitsraad, Stiftsphysicus Lind i Viborg). Ikke-studerende.

III Klasse.

1. Peter Christian Schiøtt Bagger (Apotheker Bagger i Viborg).
2. Johannes Frederik Spleth (Provst Spleth i Smorup).
3. Hans Christian Mygind (Pastor Mygind i Lem).

4. Ole Strøm Thorsen (Amtsfuldmægtig Thorsen i Viborg).
5. Gustav Leopold Ferdinand Hoff (Broder til Nr. 6 i V Kl.)
6. Niels Andreas Buchwaldt (Broder til Nr. 9 i IV Kl.)
7. David Hornsyld Aagaard (Broder til Nr. 11 i VI Kl.)
8. Hans Jensen Bjerregaard Bay (Broder til Nr. 13 i V Kl.)

II Klasse.

1. Michel Kjeldsen (Proprietair Kjeldsen paa Lynderupgaard).
2. Jens Andreas Dybdahl (Skolelærer og Kirkesanger Dybdahl i Selde).
3. Frederik Andreas Kæll (Boghandler Kæll i Viborg).
4. Emil Holger Buchwaldt (Broder til Nr. 9 i IV Kl.).

I Klasse.

1. Marcus Nathon Wessenberg (Broder til Nr. 7 i V Kl.).
2. Johannes Caspar Michelsen (Dugmagermester Michelsen i Viborg).
3. Ove Gedde (Capitain v. Gedde i Viborg).
4. Viggo Joachim Coelestinus Hindberg (Pastor Hindberg i Viborg).

5. Thomas Ludvig Møller (Skolelærer og Kirkesanger Møller i Overlund).
 6. Anders Dyrbye (Dyrlæge Dyrbye i Viborg).
-

Om følgende 3 Disciple agter Rector at gjøre Anmeldelse til Universitetet angaaende deres Dimission fra Skolen i dette Efteraar, for at de kunne underkaste sig Examen artium:

Carl Marinus Reiff, Søn af Adjunct Reiff ved Viborg Kathedralskole.

Jens Nicolai Peth Dalsgaard, Søn af Proprietair Dalsgaard paa Krabbesholm ved Skive.

Christian Holm, Søn af Etatsraad Holm paa Dalsgaard.

Skolens Omdannelse efter Grundsætningerne i den provisoriske Underviisningsplan af 25de Juli 1845 er bleven fortsat ifølge den af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler approberede Underviisningsplan for Skoleaaret 1846 – 1847. Den Rest af latiniske Timer, som endnu var beholdt i 2den Klasse, fordi dennes daværende Disciple allerede havde nydt Underviisning i Latin efter den ældre Indretning, er bortfalden, og Klasseens ugentlige Timeantal nedbragt til det normerede Beløb. Enkelte andre Forandringer med Timefordelingen i denne og 1ste Klasse ere angivne i forrige Aars Skolefosterretninger til Sammenligning med Planen for det foregaaende Aar, og ville her findes anførte paa det følgende Oversigtschema:

Underviisningstimerne's Fordeling i Skoleaaret 1846—1847.

	1 Kl.	2 Kl.	3 Kl.	4 Kl.	5 Kl. A og B.	6 Kl. A og B.
Dansk	7 Timer.	4 Timer.	2 Timer.	2 Timer.	3 Timer.	3 Timer.
Tydsk	6 —	5 —	3 —	2 —	2 —	3 —
Fransk	= —	6 —	4 —	4 —	2 —	2 —
Latin	= —	= —	9 —	9 —	9*) —	9 —
Græsk	= —	= —	2 —	4 —	5 —	5 —
Hebraisk	= —	= —	= —	= —	2*) —	2 —
Religion	3 Timer.		3 —	3 —	3 —	3 —
Historie	2 —	—	2 —	2 —	3 —	3 —
Geographie	2***) —	—	2 —	2 —	2 —	2 —
Naturhistorie	2 —	—	2 —	2 —	2 —	= —
Regning	3***) —	—	1 —	= —	= —	= —
Mathematik	= —	—	2 —	4 —	3 —	4 —
Skrivning	5 —	—	3 —	2 —	= —	= —

Tegning, Sang og Gymnastik: ugentlig i Regelen 2 Timers Underviisning for hver Discipel i hvert af disse Fag.

*) 3 2 Stifetimer ere Klasseafdelingerne adskilte; ligesaa ere de i Hebraisk.

***) Foruden Fælledstimerne har 1ste Kl. endnu en særskilt Time i Geographie og i Regning. Ved en ny Lærers forvæntede Ansættelse vil fra næste Skoleaars Begyndelse al Fælledsunderviisning for 1ste og 2den Kl. ophøre undtagen i Regning og Skrivning.

Med 3die Klasse er Overgangen nu fæet til Reformens Indførelse. Af de græske Timer ere 2 om Ugen endnu beholdte for de uopflyttede Disciples Skyld, med hvilke Klassen saaledes kommer til at gjøre en Begyndelse i det græske Sprog; hvorefter Faget til næste Aar ganske udgaaer af Klassens Schema. Da Disciplene, der ved Examen i 1846 opflyttedes i denne Klasse, allerede havde gjort nogen Fremgang i Latinen, kunde dette Fag iaar bestrides uden forøget Timeantal, hvorimod der ligeledes for iaar blev lagt en Time til det tydske Sprog, da Disciplene ikke havde havt den forlængede Læretid i dette Fag, som nu er indført i de laveste Klasser.

3die og 4de Klasse ere blevne stilte fra hinanden i Skrivetimerne, de sidste, som disse Klasser havde fælleds; og i 6te Klasse er foreløbigen een ugentlig Time afgivet fra det franske Sprog til det tydske.

Da Tiden til Svømmeøvelserne har lidt en Indskrænkning ved Hovedexamens Henlæggelse til Juli Maaned og Anvendelsen af hele August til Sommerferie, forlangte den Kgl. Direction ved Circulaire af 12te Januar d. A. Rectors Erklæring om, hvorvidt dette Tab for Svømmeøvelserne kunde erstattes ved at give Tiden paa anden Maade en Udvidelse. I Anledning heraf er den Foranstaltning truffen ved Skolen, at der i denne Sommer ugentlig anvendes 6 Timer til Svømmeøvelserne ifødetfor, som før, 5, og at hver Discipel kommer 4 Gange (før kun 3) ugentlig til at deeltage i dem. Adjunct Hagemann, der fører Inspectionen ved Legemsøvelserne, og Sergeant Schubert, der er Lærer i Gymnastik og Svømning, have erklæret sig villige til at besørge den tilføiede sjette Time uden særskilt Godtgjørelse.

I Fagenes Fordeling mellem Lærerne ere følgende Forandringer skete: Rector Olsen har overtaget den iaar tilføiede tydske Time i 6te Klasse og afgivet Underviisningstimen i den ældre Historie til Adjunct Reiff. Sidstnævnte, som har faaet 4 Skrivetimer mere end før at besørge, har afgivet de 2 Timer i Tydsk i 5te Klasse, de eneste, han endnu havde i dette Fag, til Adjunct Wollé, og sine 2 Geographietimer i 3die Klasse til Adjunct Hagemann. Adjunct Wollé fulgte som Lærer i Dansk med 1ste Klasse, der rykkede op og blev anden, og Adjunct Hagemann har overtaget den danske Underviisning i den nye 1ste Klasse.

Meget maa det beklages, at Skolen ved Sygdom for en længere Tid er bleven berøvet en dygtig og nidkær Lærers Virksomhed, i det Hs. Maj. Kongen under den 18de Juni allernaadigst har dispenseret Adjunct Ekeroth fra hans Forretninger ved Skolen i den tilbagestaaende Deel af indeværende Skoleaar, for at han derved kan sættes istand til at foretage en Reise for sin Sundheds Skyld.

Da Læreren i Sang, Cantor ved Domkirken, Hr. C. Wiberg, efter at være bleven ansat som Lærer ved Byens Borgerstole, ønskede at fratræde sin Function her ved Skolen fra den 1ste Juli d. A., blev Rector under den 5te Juni af den Kgl. Direction bemyndiget til i hans Sted at antage Organist ved Søndrefogns Kirke, Hr. Wilhelm Traugott Naumann, som Lærer i Sang.

Et føleligt Savn vil ved det forestaaende Skoleaars Begyndelse blive afhjulpet, i det Ansættelsen af en 8de fast Lærer ved Skolen til den Tid kan imødeses.

Følgende Lærebøger bleve ved Skoleaarets Begyndelse indførte til Brug ved Underviisningen:

Madvig's græske Ordforningslære (for 6te Kl. og til-
lige for 5te, men i denne Klasse kun for at læse
enkelt Stykker).

Whittes hebraiske Grammatik.

Daugaards og Stochholms Udtog af Bibelhistorien,
for de to laveste Klasser*).

Jungerslevs Historiens vigtigste Begivenheder, fragmen-
tarisk fremstillede for Begyndere (til Brug i de to
laveste Klasser).

Til Brug for 1ste og 2den Klasse ved Dvælle i Dplæs-
ning af Dansk uden foregaaende Forberedelse er
anskaffet 5 Exemplarer af Funchs, Røginds og
Warburgs Danske Læsebog.

For det tilstundende Skoleaar er Indførelsen approberet af:
Wolles Regler og Bestemmelser for det danske Sprog
Orthographie og Interpunction, og
Abrahams's franske Grammatik, for det Første dog
endnu ikke i den øverste Klasse.

*) At denne Lærebog overalt, saavidt muligt, betjener sig af
Bibelen's egne Ord, giver den, i Forbindelse med dens øvrige
henfigtmæssige Indretning, et fortrinligt Værd.

Overfigt over det, som er læst i Skoleaaret 1846 — 1847.

Danſk. *)

1 Kl. Af de til dette Fag i denne Klasse ansatte 7 Timer ugentlig er 1 Time udelukkende anvendt til Dplæsning, deels af Profa deels af Vers; 3 Timer ere anvendte til Stiil, som oftest efter Dictat; i Slutningen af Skoleaaret have Disciplene afverlende faaet til Opgave at nedskrive en eller anden dem bekjendt Fortælling. I de øvrige 3 Timer er læst og repeteret flere Gange, efter Wolles „Regler og Bestemmelser“, Formlæren samt Sætningelæren; til hver af disse Timer var der givet Disciplene til at forbedre sig paa hjemme et lidet Pensum til Dvelse i Dplæsning og Analyse. Disse Dvelfer bleve foretagne deels efter Holst's profaiske Læsebog deels efter Dansk Læsebog af Funck, Røgind og Warburg.

2 Kl. 2 Timer om Ugen Stiil: afverlende Dictat, Oversættelse fra Tydsk og en let historisk eller bibelhistorisk Fortælling. De vigtigste Interpunctionsregler ere foreløbig lærte efter C. Wolles „Regler og Bestemmelser for det danske Sprogs Orthographie ic.“, — efter hvilken Bog ogsaa Formlæren og Sætningelæren er læst og repeteret. Dplæsning og Analyse efter Holst's profaiske Læsebog. Til de mundtlige Dvelfer toges 2 Timer om Ugen.

3 Kl. Den ene af de to ugentlige Timer: Dplæsning, Analyse og Grammatik (Bojesens). Den anden

*) I 1 Kl. Udj. Sagemann; i 6 Kl. Rector Olsen; i de øvrige Udj. Wolle.

Time skrives Stil, bestaaende i Oversættelse fra Tydsk, historiske og bibelhistoriske Opgaver, Beskrivelse, Breve, Fortælling efter Hufommelsen (af noget af Læreren Fortalt), samt udvidet Fortælling efter Anviisningen i Borgens Veiledning.

4 Kl. Den ene af de to ugentlige Timer: Dplæsning, Analyse og Grammatik. Den anden Time Stil, nemlig historiske Stile, skriftlige Dvælses efter Borgens Veiledning (f. Er. Individualiseren, Begrebsadskillelse o. dsl.), samt smaa Udarbejdelser efter opgiven Disposition. Da manges Stil — navnlig den historiske — bliver skreven paa Skolen under Læreren's Opsigt, har denne ikke sjelden fundet det fornødent at tage den til de mundtlige Dvælses bestemte Time til Hjælp deels til forud at gennemgaae Opgaver, der skulde besvares skriftligt, samt foredrage de første Regler for Affattelse af Dispositioner og selvstændige Udarbejdelser, deels til nsiagtigere at gennemgaae nogle af de skriftlige Arbejder.

5 Kl. To til tre Udarbejdelser ere skrevne om Maaned: Religions-, historiske og især frie Opgaver, til hvilke undertiden fuldstændige Dispositioner og som oftest Momenter og Anviisninger til saadanne ere opgivne. Efter Borgens Veiledning er læst om Troper og Figurer m. m. Dvælses i Dplæsning af profaiske og versificerede Stykker ere anstillede. Desuden har Læreren undertiden foredraget et eller andet poetisk Stykke, hvortil han har knyttet Bemærkninger (naturligviis Iempe efter Klasse's Modenheds- Standpunct) om de forskjellige Digtarter samt om Litteratur, Kunst og Poesie overhovedet.

6 Kl. Disciplene have skrevet Afhandlinger afværende over frie Dpgaver og over Dpgaver, tagne af Religion, kristelig Moral og Historie: i Gjennemsnit 2 om Maanedes. Desuden er jevnlig anstillet Dvælses i at forfatte Dispositioner og i at analysere Begreber og almindelige Sætninger. I 1 af de 3 ugentlige Timer læst den første Halvdeel af Thortsens Litteraturhistorie (til Christian den Syvende S. 68), og desuden af og til forelæst udvalgte Stykker af den danske Literatur og derover gjort veiledende Bemærkninger.

Endsf. *)

1 Kl. 4 Timer om Ugen Riises mindre Læsebog, hvori der i Marts Lob er læst forfra til Pag. 44. Af Grammatik er læst Hjalpeverber, regelmæssige Verber, uregelmæssige Verber af 1ste Conjugation samt af 2den Conjug. til 3die Slægt og Alt indøvet efter Wolles Materialier (forfra til Pag. 22), desuden Pronominer, Talord og foreløbig Indøvelse af Substantivernes Declination. Dertil anvendt 2 Timer om Ugen.

2 Kl. I 2 Timer om Ugen Riises mindre Læsebog: fra Pag. 94 til Pag. 130. I 2 Timer efter Hjorts Grammatik: foruden gjentagen Indøvelse af det under 1ste Kl. Anførte, de øvrige uregelmæssige Verber, de sammensatte Verber samt Substantivernes Declination med alle derhen hørende Regler fuldstændigt. Desuden Materialier (Pag. 18—31).

*) Adj. Wille og i 6te Kl. tillige Rector Olsen.

3 Kl. Da anden Klasse ifjor ikke var kommen saa vidt i Grammatik, som iaar, har ogsaa tredie Klasse maattet gennemgaae Substantivernes Declination fuldstændigt, foruden Objectiverne med og uden Bestemmelsesord og Repetition af alt det forhen Lærte. I den hertil anvendte ugentlige Time er tillige læst i Materialier Pag. 40 — 51. — I 2 ugl. Timer Hjorts Læsebog Pag. 26 — 28; 30 — 40; 58 — 73.

4 Kl. En Time om Ugen Grammatik (hele Formlæren undtagen Kjønlæren) samt Materialier: Pag. 49 — 64. En Time Hjorts Læsebog: Pag. 95 — 108; 134 — 146.

5 Kl. En Time om Ugen Grammatik (hele Formlæren, inclus. Kjønlæren, samt foreløbig Meddelelse af de vigtigste syntaktiske Bestemmelser) og Bresemanns Stiløvelser: Pag. 52 — 60 incl.; 67 — 72; 78 — 90. En Time Hjorts Læsebog: Leben und Thaten Alexanders des Großen (Pag. 194 — 234); Reise durch Südamerika (Pag. 584 — 593).

6 Kl. Af Grammatik er læst hele Syntaxis samt Formlæren repeteret. Mundtlige Øvelser efter Bresemanns Stiløvelser (Pag. 78 — 120) og desuden cursorisk Oversættelse fra Dansk paa Tydsk. Skriftlige Øvelser efter samme. Af Hjorts Læsebog: Heines Reisebilder, det Meste af Brevsamlingerne, samt endeel cursorisk.

Franst.*)

2 Kl. I Manuel de langue française er læst og repeteret fra Begyndelsen indtil S. 41. Af Borrings

*) Adj. Keisj, der under Adj. Kferoths Sygdom i de sidste 2 Maanedes af Skoleaaret ogsaa har besørgt den franske Undervisning i 2den Klasse.

franske Grammatik er læst: Artiklen, Reglerne for Fleertalsleis Dannelsse, for Kjønsdannelsen, Adjectiverne, Talsordene, samt Hjælpeverberne avoir og être. Indøvet ved at gennemgaae de dertil svarende Dele i Udvalg af Mag. Jørgensen's Materialier.

3 Kl. 3 Manuel de langue française er læst og repeteret fra S. 41—74, og fra S. 85—109. Cursorist er læst fra S. 74—85. Borrings's franske Grammatik er læst indtil de uregelmæssige Verber af anden Conjugation, og af Mag. Jørgensen's Materialier er læst et Udvalg af Exempler fra S. 19—33.

4 Kl. 3 Manuel de langue française er læst og repeteret fra S. 41—127. Borrings's Grammatik, dog med Undtagelse af Reglerne for Kjønnen, er læst indtil Syntaris. Mag. Jørgensen's Materialier indøvede fra S. 23—46, nemlig: de 4 Conjugationer, de passive, neutrale, pronominalske, upersonlige og uregelmæssige Verber.

5 Kl. 3 Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis er læst fra S. 338—404. Det Gjennemgaaede er repeteret. Borrings's franske Grammatik er læst indtil Syntaris; af Mag. Jørgensen's Materialier ere de uregelmæssige Verber af fjerde Conjugation indøvede, og af Borrings's Stiløvelser ere gennemgaaede og repeterede i Forbindelse med de dertil svarende Dele af Syntaris de fleste Exempler i de ulige Numere fra Nr. 1—23.

6 Kl. 3 Etudes littéraires par L. S. Barring læst fra S. 1—10, 252—313, 330—334, 404—440. Borrings's franske Grammatik. 3 samme Forfatter's franske

Stileøvelser ere læste de fleste Exempler; de ulige Numere fra Nr. 1—41 excl. og fra Nr. 75—99 incl.

Latin.*)

3 Kl. Efter Grotefends Læsebog de latinske og danske Stykker fra 23 indtil Fablerne. Af Madvigs latinske Grammatik er Formlæren repeteret samt de vigtigste §§ af Casuslæren læste. Stil 2 Gange ugentlig, dels efter Trojels Exempelsamling, dels efter Exempler, dicterede af Læreren.

4 Kl. Caesar de bello Gallico 1ste og 2den Bog samt 3die Bog indtil Cap. 12 incl. Af Madvigs Grammatik er repeteret Formlæren og Casuslæren, samt læst og repeteret de fleste til denne hørende Anmærkninger. Af Syntarens 2det Afsnit er læst og repeteret de vigtigste §§ af Cap. 2, 3, 5, 6, 7 og 8 samt enkelte til de læste §§ hørende Anmærkninger. Stil 2 Gange ugentlig efter Exempler, dicterede af Læreren.

5 Kl. Cæsars Bell. Gall. lib. I, Ciceros 4 Oratt. in Catilinam, Ovids Metamorph. (udg. af Feldbausch) VII, 1—424 („Medea“). Alt repeteret. Desuden cursorist hele Klassen Cæsars B. G. II, 1—31, A Ciceros Orat. Philippica I. Af Madvigs Gramm. Syntarens 3 Afsnit og det Vigtigste af de 3 Tillæg; deraf repeteret det for B Nye. Af Boiesens Antiquiteter Afsnittet om Krigsvæsenet. I Stil har B skriftligt gennemgaaet Ingerslevs Mater. 2den Saml. S. 43—68, 79—80, 89—94, ex tempore mundtligt S. 1—15, A skriftligt S. 128—160

*) 3 3 og 4 Kl. Adj. Sagemann, i 5 Kl. Mag. Wefenberg, i 6 Kl. Rector Olsen.

foruden udvalgte Stykker af S. 110—128, ex tempore mundtligt S. 1—17.

6 Kl. Ciceronis disputationes Tusculanae, 2den og 3die Bog; Livius, prooemium og 1ste Bog; Taciti Agricola; Virgilii Aeneis, 7de Bog; Horatii Satirae, 1ste og 2den Bog. Af Madvigs Latinke Grammatik af Nytt læst Tillægene til Syntaren og Metriken; desuden repeteret hele Syntaren og Dele af Formlæren. Med den øverste Klasseafdeling læses i egne Timer Horatii ep. ad Pisones og repeteres det i forrige Aar læste, samt gennemgaaes de vigtigste Stykker af de romerske Antiquiteter efter Bojesens Lærebog. Ugentlig er i Regelen givet 2 skriftlige Stile og 1 mundtlig (de mundtlige efter Jørgerslevs Materialier, 1ste Samling S. 116—147 og S. 182—188). Afværende med de skriftlige Stile er givet extemporale Stile og Versioner.

Græsk.*)

3 Kl. Bergs Schema til Formlæren (undt. Talord, Verba liquida, contracta og de paa $-\mu$), indøvede ved Læsning af nogle faa dertil svarende græske Læsestykker, udvalgte af Sammes Læsebog. Alt repeteret.

4 Kl. Af Bergs Schema verba contracta og de paa $-\mu$ og af Sammes Læsebog dertil svarende udvalgte Exempler. Af Tregders græske Formlære S. 5—124 (den attiske Dialect) og af de uregelmæssige Verber de i Læsebogen forekommende. Af Bergs Læsebogs 2den Deel udvalgte Exempler paa den uregelmæssige Conjugation S. 1—32 og S. 33—51 (Fabler og om mythiske Helte). Alt repeteret.

*) Mag. Wefenberg, i 6te Kl. Rector Olsen.

5 Kl. Xenophons Anabasis lib. I og Homers Odyss. lib. I læst og repeteret. Desuden A cursorist Odyss. II, 224 — sin. Tregders Formlære S. 1—156. (S. 70—131 repeteret).

6 Kl. Herodotus, 4de Bog; Plato, Apologia Socratis; Xenophontis Memorab. Socr. 2den Bog; Homers Ilias, 19, 20, 21 og 22de Bog. Af Madvig's græske Ordbejningslære læst det Vigtigste indtil 7de Affnit, Cap. 4. Formlæren repeteret efter Langes Grammatik. Med den øverste Klasseafdeling (i egne Timer) gennemgaaes nogle vigtigere Punkter af de græske Antiquiteter efter Bojesen og repeteres det i forrige Aar læste.

Hebraisk. *)

5 Kl. B. Af Tidemanns „hebraiske Læsebog“ er i første Affnit (regelmæssige Verber) læst 74 Exempler. Whitte's „hebraiske Syroglære“ er læst indtil 10de Cap. om de uregelmæssige Verber; 4, 6 og 7 Cap. af Bejnings- og Ord-dannelselæren er forbigaaet. — **5 Kl. A.** Af Genesis Cap. 2, v. 18—15. Lindbergs Gram. § 22—37.

6 Kl. B. Af Genesis Cap. 16—30. B. Cap. 31 — Enden. Hele Klassen har læst, men kun A repeteret, de 15 første Psalmer. Dimittenderne have repeteret hele Genesis.

Religion. *)

1 og 2 Kl. Af Daugaards og Stockholms Bibelhistorie det gamle Testamente; 2 Kl. tillige det nye

*) Adj. Bahnsen.

Testamente. Een ugentlig Time (af tre) er anvendt til Bibellæsning. Enkelte Psalmer ere lærte udenad.

3 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 1 — 4 § 8. Af Hersølevs større Bibelhistorie forfra indtil 4de Periode.

4 Kl. Valles Lærebog Cap. 5, 7 og 8. Af Hersølevs større Bibelhist. fra 4de Periode til 3die Afdeling.

5 Kl. Indledningen og Læren om Gud som Fader. Af Bibelhist. fra Pag. 217 til 5te Afdeling.

6 Kl. Læren om Gud som Helligaand og Pligt-læren. Dimittenderne have repeteret Indledningen og Læren om Faderen og Sønnen. Af Bibelhist. det Nye Tst. — Dimittenderne have repeteret det Gamle Tst.

Bibellæsning. **1** og **2 Kl.** den sidste Halvdeel af Matthæi Evangelium. **3 Kl.** Matthæi Ev. Cap. 14 — 24. **4 Kl.** de første 9 Cap. af Johannes Ev. **6 Kl.** Johannes Ev. og Breve i Grundsproget; desuden er den første Deel af Hebræerbrevet læst ligeledes i Grundsproget, dog uden at skulle opgives af Dimittenderne til Examen artium.

Historie.*)

1 Kl. Jagersølevs: „Historiens vigtigste Begivenheder“ forfra indtil S. 92, „den første Borgerkrig i Rom.“

2 Kl. Rosfods „Historiens vigtigste Begivenheder“ fra Muhamed indtil Revolutionen i Frankerig.

3 Kl. Af Rosfods „Almindelig Verdens-Historie i Udtoget“ den ældre Historie. I 3die Periode „den romerske Stat under Keiserne“ er endeel forbigaet.

*) I 1, 2 og 3 Kl. Adj. Bahnsen; i de øvrige Adj. Keisf.

4 Kl. Efter Allens Lærebog er Danmarks Historie læst og repeteret fra de ældste Tider indtil Christian den Sjettes Død.

5 Kl. Af den nyere Historie er efter Rosfods Udtog af Verdenshistorien læst og repeteret: Frankerig indtil 1792, Holland, Portugal, Spanien og Italien. Efter Allens Lærebog er læst Danmarks Historie fra Christian den Femtes Død indtil 1840. — Desuden er med den ældre Afdeling af Klassen læst, efter Rosfods ældre, af Langberg omarbejdede, Historie: Staterne indtil Persien inclusive.

6 Kl. Af den ældre Historie er læst efter Rosfods ældre, af Langberg omarbejdede Historie: Macedonien, de Riger, der opstode efter Alexander den Stores Død og Roms Historie indtil Keiser Alexander Severus's Død.

Af den nyere Historie er efter Allens Lærebog læst Danmarks Historie fra Frederik den Førstes Død indtil den nuværende Tid, og — tildeels efter Rosfods Udtog af Verdenshistorien: Frankerig indtil 1793, England, Portugal, Spanien, Schweiz og Italien.

Dimittenderne repeterer indtil deres Afgang til Universitetet de Dele af Verdenshistorien, der ikke ere læste i dette Skoleaar.

Geographie. *)

1 og 2 Kl. Ingerslevs mindre Geographie er læst; af 1 Kl. kun det, der er trykt med stor Stil. I de fire sidste Verdensdele er af begge Kl. endeel forbigaaet.

*) I 1 og 2 Kl. Udg. Bahnsen, i 3 Kl. Udg. Sagemann, i de øvrige Udg. Keis.

3 Kl. Efter *Welschows* Geographie det Vigtigste af Indledningen samt Europa med Undtagelse af Sydeuropa, dog kun med underordnet Hensyn til den politiske Geographie.

4 Kl. Efter *Munthes* af Prof. *Welschow* omarbejdede Geographie er læst og repeteret: Europa fra Portugal, og Asien indtil Indien.

5 Kl. Efter foranførte Geographie ere læste og repeterede Verdensdelene: Asien, Africa, America og Australien.

6 Kl. Klassens ældre Afdeling har efter *Zingers* *Levs* større Geographie læst og repeteret Verdensdelene: Asien, Africa, America og Australien. Den yngre Afdeling har efter *Welschows* Geographie læst og repeteret de foranførte Verdensdels. Med *Dimittenderne* vil endvidere Europa blive læst.

Naturhistorie.*)

1 og 2 Kl. 1 Kl. af *Bramsens* og *Dreiers* mindre Lærebog læst Indledningen og Pattedyrene; 2 Kl. tillige Fiskene.

3 Kl. Efter samme Lærebog Fuglene, Krybdyrene og Fiskene, indtil de beenløse Dyr.

4 Kl. Fiskene, Leddyr, Bløddyr og Plantedyr, indtil Hjuldyr.

5 Kl. Indledningen, Pattedyrene, Fuglene, Krybdyrene, Fiskene, Leddyr, Bløddyr, Plantedyr.

*) *Adj. Wferoth.* Da hans Virksomhed, hvad dette Fag angaaer, ikke tilstrækkeligen har kunnet erstattes under hans Fraværelse i de to sidste Maanedes af Skoleaaret, vil der i dette Fag ikke blive examineret ved den aarlige Examen.

Mathematisk. *)

1 og 2 Kl. Praktisk Regning.

3 Kl. Bergs Arithmetik S. 1—43 (undt. S. 24—32). Praktisk Regning.

4 Kl. Bergs Arithmetik S. 43—82. Svenningens Geometrie S. 1—38.

5 Kl. Bergs Arithmetik S. 66—133. Svenningens Geometrie S. 26—67.

6 Kl. Bergs Arithmetik S. 135—238. Svenningens Geometrie S. 69—100.

Af Svenningens Lærebog i Geometrie er læst og repeteret det sjette og syvende Capitel, samt af 8de Capitel fra § 316 indtil Trigonometrien.

Tegning. **)

Disciplene af de 4 nederste Klasser og nogle Frivillige af de høiere ere blevne bestjefte, hver 2 Timer ugentlig, med Frihaandstegning efter Hetsch's Fortegninger, Staaltraadsfigurer og Klodser, samt geometrisk Tegning efter Hetsch's geometriske Tegnestole.

*) Under Adj. Keroths Fraværelse har Overlærer, Mag. Wesenberg besørget hans Timer i dette Fag med den Undtagelse, at Adj. Keis har overtaget Geometrien i øverste Klasse.

**) Adj. Keroth. I hans Fraværelse er Tegneundervisningen indtil videre ophørt.

Aftenstolen, hvor Disciplene under en Lærers (for nærværende Tid Adjunct Reib's) Ofsigt og med passende Bistand af ham, kunne forberede sig paa den følgende Dags Pensa i Aftentimerne mellem Kl. 6 og 8, tæller for Diebliffet 18 Disciple. Afdgangen koster kun 1 Rbdlr. Qvartalet.

I det engelske Syrog, som ikke er optaget mellem Skolens Lærefag, giver Adjunct Reib privat Underviisning imod en billig Godtgjørelse. For Diebliffet deeltage i den 16 Disciple, deelte i to Partier, hvoraf ethvert erhoder to Timers Underviisning ugentlig. Betalingen er 1 Rbdlr. Qvartalet.

Skolens Bibliothek

er siden den sidste Meddelelse i Skolestyrelseretningerne for Aaret 1845—1846 blevet foreget med følgende Bøger, hvoraf endeel ere kjøbte paa Auctionen efter Forstander Borch.*)

1. Theologie og Moral.

- J. B. Massillon's** zwölf auserlesene Fastenpredigten als Muster der Kanzelberebtsamkeit, übersetzt von **J. G. Pfister**. 2te Aufl. Würzburg, 1830.
- S. Bjæregaard**, Er ikke en prophetisk Spaadom gaaet i Dpfylbelse i vore Dage? m. m. Randers 1847. (Foræring fra Forfatteren.)
- Anvendelse af Livet, et kort og syndigt Moralsystem i østerlandsk Stil. Kbhvn. 1846. (Oversat fra det Engelske af **M. Chr. Soff.**) (Foræring fra Forfatteren.)

2. Philologie.

- Robert Wood**, Versuch über das Originalgenie des Homer. Aus dem Englischen. Frankfurt am Mayn. 1773.
- Sophokles's** Tragoedier, oversatte efter den græske Original af **P. G. Sibiger**. 2 Dele. Kbhvn. 1821—1822.
- Lucians** sämtliche Werke, übersetzt von **Wieland**, 1—6 Th. Leipzig, 1788—1789.
- Apollodori bibliotheca**, ed. **Chr. G. Heyne**. Gottingae, 1803.
- Phrynichi eclogae nominum et verborum Atticorum**, ed. **Chr. A. Lobeck**. Lipsiae, 1820.
- ***Stephani thesaurus graecae linguae** ed. **Hase et C. et L. Dindorf**. Vol. VI, fasc. 6 & 7.
- Sorazens** Briefe, übersetzt von **Wieland**, 1—2 Th. Leipzig 1790. Forsøg til en Oversættelse af **T. Livius's** romerske Historie, af **K. Møller**. 5te, 6te og 7de Pentade. Kbh. 1816—1818.
- C. Velleji Paterculi quae supersunt, in usum schol.** ed. **I. C. H. Krause**. Lipsiae 1803.
- F. Handii Tursellinus seu de particulis Latinis commentarii**, vol. 4tum. Lipsiae 1815.
- I. Ph. Parei lexicon Plautinum**. Francof. 1614.
- Latinsk-dansk Ordbog** af **P. Arnesen**, 3die Hefte. Kbh. 1847.

*) De med * betegnede Skrifter ere sendte fra den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler.

- J. C. G. Ernesti**, Versuch einer allgemeinen lateinischen Synonymik. 1—3 Th. Leipzig 1799—1800.
- Real-Encyclopädie der classischen Alterthumswissenschaft von **Aug. Pauly**, fortgesetzt von **Th. Walz** und **W. S. Teuffel**. 71—84 Lieferung.
- Seeren**, Geschichte des Studiums der griechischen und römischen Litteratur. 1—2 Bd. Göttingen, 1797—1801.
- G. C. Zamberger**, Zuverlässige Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern bis zum Jahre 1500. 1—4 Th. Lemgo, 1756—1764.
- Die Mythologie der Aegypter, dargestellt von **K. Schwend**. Frankfurt am Mayn, 1846.

3. Historie.

- ***Beckers** Verdenshistorie, udgivet af **J. W. Loebell**, med **J. G. Woltmann's** og **K. U. Menzel's** Fortsættelser. Oversat af **J. Kiise**. 14de B. 1—6 S.
- U. Thiers**, Consulatets og Keiserdømmets Historie, oversat paa Dansk af **Magnus**. 31—57 Levering.
- Skildringer af den nyeste Tids Historie fra Julirevolutionens Udbrud 1830, af **J. L. Kohnmann**. 1—2 Deel. Odense 1847.
- Om **Anders Sørensen Wedel**, af **C. F. Wegener**. 1846. 4. (Foræring fra Forfatteren.)
- *Aftstykker til Oplysning især af Danmarks indre Forhold i ældre Tid. Samlede og udgivne af **Fyens Stifts literaire Selskab**. Den Samlings 2det Hefte. 4.
- ***Demosthenes** Kamp med Philip, af **L. Flemmer**. (Tillæg til **Frederiksborg Skoles Program for 1846**.)
- *Historiske Efterretninger om **Ribe Cathedralskole**, af **P. U. Thorup**. 1 D. 1 S. Udg. af **C. E. Thorup**. Ribe 1847.

4. Geographie og Statistik.

- Grundriis der Geographie von **Heinrich Berghaus**. Breslau 1843.
- Samlinger af Fundationer og Gavebreve, som forefindes ubi Danmark og Norge, af **Sans de Hofman**. Tom. 3. Kbh. 1758. 4. *)

*) Denne Deel, som indeholder **Biborg Stift**, manglede i Bibliotheket, hvis Exemplar af **Hofmans** Fundatser overhovedet er meget defect.

Bergsøe, den danske Stats Statistik. 2det B. 4de H.
Bemærkninger om Statistikkens Begreb, Væsen, Værd og Hjælpe-
kundefaaber, af **L. Engelstoft**. Kbhvn. 1815. 4.

*Kjøbenhavn's Universitets Aarbog for 1845, udg. af **S. P. Selmer**.

*Statsregnskabet for 1845. Kbhvn. 1847. 4.

*Statsbudgettet for 1847. Kbhvn. 1847. 4.

5. Jurisprudens.

*Supplement til Samlingen af Lovbud og Collegialbreve ved-
kommende Geistligheden og de i Lovens anden Bog om-
handlede Gjenstande. (For Aarene 1840—1845). Ved
J. L. A. Kolderup-Rosenvinge. Kbhvn. 1846.

6. Nære Sprog og Litteratur:

Dansk Ordbog, udgiven af Videnskaberne's Selskab, 1—5 T. (A—N).
Kbhvn. 1793—1829. 4.

B. G. Sporons eenstybdige danske Ords Bemærkelse, udgivet af
M. L. Seiberg. Kbhvn. 1807.

Dansk Læsebog for de lavere Klasser, udgiven af **Funch, Kogind**
og **Warburg**. Kbhvn. 1847. (5 Exemplarer, som ere
henlagte til Brug i Skolen).

Horatii Breve ubi to Bøger paa Danske Vers ved **Mag. Ch. S.**
Biering. Kbhvn. 1777.

*Umiadeligt Dansk Forfatterlexicon af **Ch. S. Erslev**, 9de H.
Kbhvn. 1846.

G. H. Lessings sämmtliche Schriften. 1—30 T. Berlin 1771—
1794.

Der Messias von Klopstock. 1—4 T. (2 B.). Halle, 1760—
1773.

7. Philosophie.

W. G. Tennemann's Grundriß der Geschichte der alten Philoso-
phie. 3 Aufl. herausgegeben von **Amadeus Wendt**.
Leipzig 1820.

8. Pædagogik, Methodik, Underviisningsvæsen.

Emil eller om Opdragelsen af **J. J. Rousseau**. Oversat af **Fransk**.
1—6 D. Kbhvn. 1796—1799.

L. C. Sander. Bidrag til Pædagogiken og dens Historie. 1—2 D.
Kbhvn. 1804—1806.

- J. B. Basedow's** Leben und Schriften, von **J. C. Meier**. 1—2 Th. Hamburg 1791—1792.
L. Engelstoft, Nogle Bemærkninger om Forretningsstift. Kbhvn. 1818. 4.

9. Naturvidenskab.

- J. S. W. Herschel's** populaire Astronomie, oversat af Mag. P. Pedersen. Kbhvn. 1836.
 Danmarks Gifte, beskrevne af **S. Krøyer**. 5te Hefte (3die B. 1ste H.)

10. Tidsskrifter.

- J. Badens** Universitetsjournal, 9 Aargange, 1793—1801. 5 B. 4. Kritisk Tilskuer for 1776. Ny kritisk Tilskuer, 3 Aargange, 1777—1779. 4.
 Danst Ugeskrift, udgivet af **J. S. Schouw**, 1—8 Bind (den ældre Række).
Clausens og **Sohlenbergs** Tidsskrift for udenlandst theologisk Literatur. 1846, 2—4 H. 1847, 1 H.
J. C. Jahn und **K. Klog**, Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. 47 B. 1—4 H. 48 B. 1—3 H. 49 B. 1—4 H. Supplementb. 12 B. 1—4 H. 13. B. 1 H.
Mager's Pädagogische Revue. 7ter Jahrg. Juni—Decbr. 8ter Jahrg. Januar—Mai.
 ***C. Molbech**, Nyt historisk Tidsskrift, udgivet af den danske historiske Forening. 1 B. 1 H.
Senr. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift, Ny Række. 2 B. 2—3 H.
 *Oversigt over det kgl. Danske Videnskabskabernes Selskabs Forhandlinger. Af **S. C. Ørsted**. 1846. Nr. 1—6.
 Samme Skrifts Aargange 1816—1842 (der mangler 1824. 1825. 1831).
 *Forelæsninger og Ovelser ved Kjøbenhavns Universitet og den polytechniske Læreskole i Sommersemesteret 1846. Ligeledes i Vintersem. 1846—47. De samme Lister paa Latin.
 *Charakterliste over Examen artium i Aaret 1846. Fol.
 *Charakterliste over anden Examen i Aaret 1846. Fol.

11. Academiske Disputationer.

- ***G. H. Winther**, Quibus artibus et conatibus ludi reales, qui vocantur, in Germania apud protestantes ad initium hujus seculi instituti sint. Havniae 1846.

12. Academiske og kirkelige Indbydelseskrifter.

- ***F. C. Sibbern**, Om den kristelige Ytringsfrihed i kirkelig Henseende (Kbhvn. Univ. ved Kongens Fødselsfest 1846). 4.
- ***C. S. Wegener**, Om Anders Sørensen Wedel (Sorø Acad. ved samme Leilighed). 4.
- ***S. A. W. Stein**, de neuromate quodam nervi ischiatici. (Kbhvs. Universitet ved Reformationstesten 1846.) 4.
- ***Dr. J. P. Mynster**, De illo fratre, ejus Paulus 2 Cor., VIII, 18 mentionem facit, commentatio (Progr. ved Disputatione). Kbhvn. 1846.

13. *Skoleprogrammer for 1846.

- Metropolitanskolen, **B. Borgen**, Udkast til en Undervisningsplan for de udvidede lærde Skoler.
- Borgerdybskolen paa Christianshavn, **L. Gude**, Bemærkninger om Religionsundervisningen i den lærde Skoles højere Klasser.
- Det von Westenste Institut, **S. G. Bohr**, Skolefesteretninger.
- Roeskilde Skole, **Dr. S. N. J. Bloch**, Bidrag til Roeskildes Domskoles Historie. 4de Hefte.
- Frederiksborg Skole, **S. W. Flemmer**, Skolefesteretninger.
- Slagelse Skole, **Mag. C. W. Elberling**, Anmærkninger til D. Horatius Flaccus's tredje og fjerde Brev i første Bog.
- Sorø Skole, **Dr. L. S. Bojesen**, 1) Explicatur locus Ciceronis de orat. II, 35. 2) Quæritur, quid de metabole et melopœia docuerint Græcorum harmonici.
- Bordingborg Skole, **Dr. Fr. Lange**, Skolefesteretninger.
- Odense Kathedralskole, **Prof. Mag. A. J. S. Genrichsen**, de fragmento Gortorpiensi Lucretii.
- Bidrag til Odense Kathedralskoles Historie af **Mag. Genrichsen**. Odense 1846. (Indbydelseskrift ved den nye Skolebygning's Indvielse.)
- Rykjobing Skole, **Mag. G. S. W. Lund**, om det oldnordiske Sprog som Undervisningsgjenstand i vore lærde Skoler.
- Aalborg Kathedralskole, **Mag. P. S. Tregder**, Kort Udsigt over den græske Kunsts Historie.
- Viborg Kathedralskole, **Adjunct L. Wolle**, om Opgaver til Udarbejdelse i Mødermaalet ved Examen artium og de udvidede Skolers Afgangsexamen.
- Narhøus Kathedralskole, **S. S. Blache**, om den Ruthardtiske Methode i Sprogundervisningen.

- Narhuus Realskole, K. T. Nielsen, Skoleefterretninger.
- Ribe Kathedralskole, C. S. N. Bendtsen, Et Par Ord om Reformen i vort lærde Skolevæsen.
- Randers Skole, Dr. C. N. Thortsen, Bemærkninger til nogle Steder i Horatius Dder.
- Sorsens Skole, C. S. W. Bendtz, Authentiske Efterretninger om Jacob Benignus Winslovs Overgang til den catholiske Kirke.
- Rolding Skole, Mag. C. S. Jørgensen, Epistola critica ad Virum Doctissimum C. F. S. Alshefski, Professorem Berolinensem. Part. II.
- Rønne Skole, Mag. S. K. Whitte, Om den provisoriske Undervisningsplan af 25de Juli 1845, og S. S. Lefolii, Om Undervisningen i Dansk og Tydsk som Grundlag for den grammatiske Dannelse.
- Besæftad Skole, B. Gunnarsson, Veidareviser til ad thekka Hjörnur.
- Slensborg Skole, Dr. S. Koster, Commentationis de scoliis fasciculus primus.
- Slesvig Skole, J. P. A. Jungclausen, Andeutungen über locale Anschauungen in der Sprache.
- Saderslev Skole, Volquardsen, über den angeblichen Unterschied der Partikeln *ær* und *ær*.
- Susum Skole, Dr. Schreiter, Einige Bedenken über die Maturitätsprüfungen.
- Altona Gymnasium, J. S. T. Eggers, Eine Abhandlung über den ursprünglichen Gebrauch der griechischen Präpositionen.
- Niel Skole, Dr. L. Meyn, Pölsleinische Geschichte. I. Asphalt in Granit.
- Slön Skole, Sorensen, Über die Ungewissheit der Geschichte des heidnischen Dänemarks.
- Glücksstadt Skole, J. S. Horn, Die begriffliche Entwicklung der Redetheile.
- Meldorf Skole, Dr. Kolster, De adornata Oedipodis Colonei scena.

Disciplenes Morfskabsbibliothek

er siden Udgivelsen af forrige Aars Program bleven forøget med følgende Bøger:

A. Historiske Skrifter.

Plutarchs Biographier oversatte af Tetens. 1—2 D.
Lucumon oder Nachrichten von auferordentlichen Menschen, von J.
G. Kivethal. Leipzig 1799. 1—3 B.

B. Beskrivelser over Folk og Lande.

Genrebilder aus Paris im Sommer 1844.
Gierlows Reise til Italien. 1—2 D. i 1 Bind.
Journal for de nyeste og interessanteste Reisebeskrivelser. 1—2 D.
i 1 Bind. Kbhvn. 1821.

C. Romaner og Fortællinger.

Corinna eller Italien af Fru Stael-Holstein. 1—3 D.
Hverdagslivet af Dickens.
Klokkerne af Dickens.
Master Humphrey's Wanduhr, af Dickens. 1—3 D.
Nat og Morgen af Bulver. 1—3 D.
Percival Keene af Marryat. 1—2 D.
Sadshi Babas Eventyr, af Morier. 1—2 D.
Den Landflygtige, af Morier. 1—2 D.
Bildtskytten af Cooper, oversat af Blicher. 1—2 D.
Musaus's Folkeeventyr, oversatte af Schaldemose. 1—2 D.

D. Digte og Skuespil.

Hanna. Digt efter Eberhard, oversat af Kjerumgaard.
Maastrichts Beseiring af Zeuch.
Kong Neues Datter af S. Herz.
Klinkkongens Brud af Chr. K. S. Molbeck.
Molieres udvalgte Skuespil ved Rahbek. 1ste Deel.
Ohlenschlägers Tragedier. 10de Bind's 1ste H. Amleth.

E. Tidsskrifter.

Gubig's Volkscaender für 1839—40—41—42. 4 Bind.
Steffens Volkscaender für 1841.
Der deutsche Pilger durch die Welt, Kalender und Volksbuch für
1842—43 og 44. 3 Bind.
Monrath, Danst Penning-Magazin for 1846, 2det Bind.
— — — — — 1847, 1ste Bind.
Magazin for Natur- og Mennefskundskab for 1846, 3—4 H.
— — — — — 1847, 1—2 H.
Maanedsskrift for Born, 2det B. 7—12 H. 3 B. 1 H.

Foruden flere mindre Reparationer ere Skolebygningens Façader ud til Gaarden blevne malede og 3 Zinkstrender oplagte paa Tagene, 4 skulle endnu oplægges. Den i Aaret 1844 begyndte Forbedring af Beboelseslocalerne i Bygningens søndre Fløi, der beboes af Adjunct Reiff, er i de følgende Aar fortsat og vil i Aar blive bragt til Ende. Der er i Alt anbragt 4 nye Kaffelovne, 2 Bærelser forsynede med nyt Gulv, og Bærelserne have efter deres forskjellige Tilstand modtaget større eller mindre Forandringer og Reparationer. I Rectors Bærelse, der var meget kolbt og om Vinteren saagodtsom ubeboeligt, er en ny og hensigtsmæssig Kaffelovn bleven opsat i forrige Efteraar. I Klasseværelserne i Hovedbygningen ere de 2 nederste Rækker af Bindesrunderne malede grønne.

Skolens Inventarium er i det Væsentligere forøget med følgende Poster:

I Bibliotheket er anbragt et stort Skab, indrettet som Duff, der udvendig paa de 3 Sider er beklædt med Boghulder. Paa alle Bibliothekets Reoler ere de mellemste Hylde rykkede sammen og en ny Hylde anbragt for at vinde Plads. — Et Thermometer er anbragt i 1ste Klasse's Locale, efterat dette Bærelse stadigere blev taget i Brug. De Sydøstte Kort, som hænge paa Væggene, ere ferniserede. Et lidet Mikroskop anskaffet til den naturhistoriske Underviisning.

Requisiter for Underviisningen i Gymnastik og Svømning: 4 Par af Haandvægterne, som vare altfor tunge, ere ombyttede med mindre. Anskaffet 3 Par Stylter og 3 Springstolke. Til Svømmeslaaden er anskaffet: dens Anker, tvende stærke Touge paa 25 Favnes Længde, 3 Støvelknegte og 2 Trappesiger.

Det er mig kjært at kunne meddele, at der i dette Aar er bevilget det Fornødne til Anskaffelsen af et Pianoforte til Hjælp ved Syngeøvelserne, og til Anbringelsen af et Sidefeil paa Svømmeslaaden til Ly mod den kolde Blæst, der selv om Sommeren er hyppig paa Viborg Sv.

Med den Kongelige Universitets- og Skoledirections Tilladelse og overensstemmende med hvad der fra Skolens Side var indstillet, benytter det i Viborg liggende Militairdetachment fra i Sommer Kathedralskolens Svømmeslaade ved Mandstabsø Døvelser i Svømning.

Over Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret 1846 tilføies her en summarisk Oversigt:

Indtægter.

rente af Skolens Capitaler	1,321 Rbd.	58	Sf.
Jordbogsindtægter	9,911	—	69 $\frac{1}{4}$ —
Skolecontingenter	1,232	—	48 —
Indtægter fra Læseø	376	—	92 $\frac{1}{2}$ —
Extraordinaire Indtægter	118	—	34 $\frac{1}{4}$ —
Beholdning fra 1845	2,196	—	54 $\frac{1}{4}$ —
Restancer fra 1845	1,990	—	86 —
Afdrag paa Prioritetslaan	3,896	—	64 —
Afdrag paa Gageforfud	950	—	= —
Følge Decisionsposter	7	—	7 —
Tilfud fra den alm. Skolefond	180	—	= —
Summa	22,182 Rbd.	33 $\frac{1}{2}$	Sf.

Udgifter.

Gager	4,500 Rbd.	=	Sf.
Gratificationer	400	—	= —
Til Limestærere og Godtgjørelse til de faste Lærere for Extratimer	823	—	32 —
Pension til Rector Høsfelbald	1,133	—	32 —
Bibliothekets Forsyning (foruden Legatrenter 20 Rbd.)	199	—	30 —
Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse	869	—	38 —
Brændsel og Belysning	196	—	82 —
Skatter og Afgifter	926	—	80 $\frac{3}{4}$ —
Regnskabsførelsen	300	—	46 —
Testamentariske Forpligtelser	180	—	= —
Løbende og tilfældige Udgifter	447	—	61 —
Extraordinaire Udgifter	399	—	66 —
Følge Decisionsposter	29	—	13 —
Udsatte Capitaler	5,500	—	= —
Bevilgede Gageforfud	950	—	= —
Afgivet Overfud til den alm. Skolefond	1,400	—	= —
Restancer	578	—	1 —
Beholdning	3,048	—	31 $\frac{1}{2}$ —
Summa	22,182 Rbd.	33 $\frac{1}{4}$	Sf.

Skolens almindelige Stipendiefond udgjør 5,307 Rbd. 64 Sk. Ved Udgangen af Regnskabsaaaret 1846 var Beholdningen af Stipendiaternes Dplagspenge 185 Rbd. og Fondens egen Pengebeholdning 43 Rbd. 23 Sk.; men da der, ligesom i forrige Aar, for Fondens Regning indestaae 300 Rbd. i Viborg Sparekasse, havde Fonden ved Afslutningen af Regnskabet for 1846 en contant Underballance af 71 Rbd. 73 Sk.

Skolens Beneficier have i indeværende Skoleaar været saaledes fordeelte:

Høieste Stipendium, 50 Rbd.: Jøgen.

Mellemste Stipendium, 35 Rbd.: 1) C. N. Dahl; 2) J. B. Aagaard; 3) N. Sørensen.

Laveste Stipendium 20 Rbd.: 1) C. M. Reiff; 2) E. B. Wesenberg; 3) J. Christensen; 4) J. N. M. Dillgaard.

Fri Underviisning: 1) A. P. Møller; 2) N. Faber (udgaaet af Skolen i Løbet af Aaret); 3) H. Hoff; 4) N. Smith; 5) W. Hoff; 6) C. Christensen; 7) C. P. S. Ring; 8) F. Gundelach; 9) J. N. Holm; 10) H. Gundelach; 11) D. Thorson; 12) J. N. Dybdahl; 13) D. Gedde.

Som extraordinaire Gratister: 14) C. J. Dilsen; 15) M. N. Wesenberg.

Underviisning for nedsat Betaling (efter fyl. Resolution af 29de Novbr. 1816) 1) C. G. Faber; 2) F. Buchwaldt.

De tvende Portioner af det Moltkeske Legat, som ere denne Skole tillagte, nydes af C. Reiff (fra den 11te Decbr. 1844) og M. S. Lumholdt (fra den 11te Decbr. 1846), af hver med 40 Rbd. aarlig. De 3 Portioner af det Jessenske Legat, hver paa 12 Rbd. 87 Sk., ere for Diebliffet vacante saavel som den ene Portion af Dplagscapitalens Renter, den anden nyder Student Niels Christensen med 9 Rbd. 14 Sk. Det Mallingske Legat for Dimitterede fra Viborg Kathedralskole blev 1846 tillagt Nicolai Esmarch Muus. Det bestaaer i Renten af 1800 Rbd. med Fradrag af $\frac{1}{4}$ Procent.

Den offentlige Examen

i Viborg Kathedralskole for Aaret 1847
foretages i følgende Orden:

Skriftlig Prøve.

Tirsdagen den 20de Juli.

Danskt Stil 8—12. V og VI Klasse. || Danskt Stil 8—11. I, II, III og IV Klasse.
Latinisk Versjon 3—6. VI Klasse. || Regning 3—5. I og II Klasse.

Onsdagen den 21de Juli.

Latinisk Stil 8—12. V og VI Klasse. || Latinisk Stil 8—11. III og IV Klasse.
Tydsk Stil 3—6. VI Klasse. || Regning 3—5. III Klasse.

Mundtlig Prøve.

Fredagen den 23de Juli.

8—10½. V Klasse Latin. || 8—10. II og III Kl. Fransk.
3—5. IV Klasse Latin. || 10—12. I og II Kl. Religion.
3—5. VI Klasse Tydsk.

Lørdagen den 24de Juli.

8—11. VI Klasse Latin. || 8—10. V Klasse Fransk.
3—4½. III Klasse Latin. || 10—12. IV Klasse Fransk.
5—6. III Klasse Dansk. || 3—5. VI Kl. Mathematisk.

Mandagen den 26de Juli.

8—10½. V Klasse Græsk. || 8—10½. IV Klasse Religion.
11—12. III Klasse Græsk. || 10½—12. I og II Klasse Tydsk.
3—5. IV Klasse Græsk. || 3—5. V Klasse Tydsk.
5—6. III Kl. Arithmetik.

Tirsdagen den 27de Juli.

8—11. VI Klasse Græsk. || 8—10. V Klasse Hebraisk.
3—5. VI Klasse Hebraisk. || 10—12. IV Klasse Tydsk.
5—6. III Klasse Historie. || 3—6. V Kl. Mathematisk.

Onsdagen den 28de Juli.

8—10½. VI Klasse Religion. || 8—9½. I og II Klasse Dansk.
11—12. III Klasse Tydsk. || 10—12. VI Klasse Fransk.
3—6. Sang og Gymnastik.

Torsdagen den 29de Juli.

8—11. IV Klasse Historie og Geographie.		8—9½. III Klasse Religion.
3—6. V Klasse Historie og Geographie.		10—11. I og II Klasse Geo- graphie.
		3—6. IV Kl. Mathematik.

Fredagen den 30te Juli.

8—9. III Klasse Geographie.		8—9½. I og II Kl. Historie.
9—12. VI Klasse Historie og Geographie.		10—12. V Klasse Religion.

Løverbagen den 31te Juli om Eftermiddagen Kl. 4 foretages Translocationen. Onsdagen den 1ste September om Formiddagen Kl. 8 møde de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple for at underkastes en mundtlig og skriftlig Prøve, hvorefter deres Plads i Skolen vil blive bestemt; om Eftermiddagen Kl. 3 samles alle Skolens Disciple og medbringe de Lære- og Læsebøger samt Hefter til skriftlige Arbejder, som det er blevet dem paalagt at anskaffe sig; hvorefter Pensa for den følgende Dag opgives af Lærerne. Torsdagen den 2den September begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Deel af Skolens aarlige Hovedexamen, saavel som Translocationen, indbydes herved Disciplenes Fædre og Foresatte samt Andre, som have Interesse for Skolens Virksomhed.

F. C. Olsen.

